

ÉLŐ VÁRAD – ARANYHAL EST

BIRÓ ÁRPÁD LEVENTE

Aranyhal

Irodalom 1. jelenet

Az Író: Nem tudok erről beszélni. Leírnom is képtelenség. Mintha gondolataim útját elállná valami. Oda nem illő szavak ostromolják a tollat, összefüggéstelen és minden eredetiségtől mentes mondatfoszlányok terülnek szét a klaviatúrán. Klaviatúra! Még ez a szó is. Mintha bárki is használná manapság.

Napok óta kerülöm a témát, lehet, már hetek óta. Mindenről szívesebben, képzeletbeli hősök szerelméről, az utcán szembejövők demográfiai mutatóiról, városunk lakóinak ökológiai lábnyomáról, de erről...

Ilyenkor jön a kapkodás, a körömrágás, a telefon szüntelen bütykölése, tegnapelőtt délután három szerszám is, laptop, mobil, tablet. Tabletta erre van, kérem? Ez olyan ozsváthzsuzsis lett. Már a stílus sem az enyém.

Neked persze hiába mondom, úgy tartják, öt másodperc alatt mindent elfelejtesz. Első mondataimat jó eséllyel már kimosta agyadból a víz. Kopolyúidon keresztül távozott, s a vízforgató rendszer újrakeveri az emlékeket. Tulajdonképpen te már mindent láttál, és semmit sem.

ARANYHAL: Hé!

Az Író: Eszembe jut az az álmom is, amikor a bábszínházba nem a Zöldfa, hanem a Kossuth utcán keresztül mentem be, volt ott valami hátsó bejárat, egyenesen a színpadra vitt. Ezt is elmondom, hogy hamarabb teljen az a harminc perc.

ARANYHAL: Csak a többiek is jussanak szóhoz!

Az Író: Agyamon az akarom tompa érzése. A precíz Bocsárdi-érzése kéne, meg a szemfényvesztés Afrim-érzése is kéne. Ezek is szar viccek, töltöm velük az időt.

ARANYHAL: Azt tudnám végre eldönteni, hogy én vagyok-e a fickó agyában, vagy ő van-e az enyémben...

Az Író: Mintha a tenger fenekén lebegnék, és kimosná a víz az agyamból a gondolatokat. A kopolyúimon keresztül belekeverné a nagy világóceánba, aztán nem kapom a megkezdett mondataimat.

ARANYHAL: Ő van az enyémben.

Az Író: Ha hármat kívánhatnék...

ARANYHAL: Végre!

BIRÓ ÁRPÁD LEVENTE (1993, Nagyvárad) a BBTE önálló magyar nyelv, kommunikáció, közkapcsolatok szakain végzett, a kommunikációs készségfejlesztés mesterképzés másodéves hallgatója és a nagyvárad Szigligeti Színház kommunikációs felelőse. Színházi tárgyú szövegeit a Korunk, a Játéktér és a Várad közölte. Morzsák című első dramolettjét az Oberon Csőszínház vitte színre (2012), Szent László csudatettei című mesejátékát a Szigligeti Színház Lilliput Társulata mutatta be (2015).

Az ÍRÓ: ...aranyhal lennék én is, hogy a Nagy Zajból kihallhassam az egyes embereket, és az ő kívánságaikon keresztül ismerjem meg a saját vágyaim. Aztán...

ARANYHAL: Egyszerre csak egyet!

2. jelenet

ELBESZÉLŐ EGY: Amikor egy reggel Biró Árpád Levente nyugtalan álmából felébredt, aranyhallá változva találta magát ágyában. Jobb oldalán fekvé kényelmetlenül maga alá gyúrte parányi uszonyát, jóformán a halfélék testi felépítésének tudományos megnevezéseit sem ismerte, saját állapotának meghatározása így már elejétől kezdve erősen hiányosnak bizonyult.

ELBESZÉLŐ KETTŐ: Szárazföldön való túlélésének idejét tíz percre saccolta, bőkezű volt saját magával, mint ahogy az ember általában véve is bőkezű magával. Fájdalmasan feszülő pikkelyei, fülében a hol alélt, hol felerősödő alaktalan zaj és látószögének szűkülése viszont meggyőzték arról, hogy szarul saccolt.

ELBESZÉLŐ EGY: Azt kívánta, bárcsak vizet érne.

ELBESZÉLŐ KETTŐ: Bárcsak ne kívánta volna, hogy vizet érjen. Amint fiziológiai folyamatai a halak természetes állapotának nyugvópontjára kerültek, mintegy lehalkíthatatlan fülhallgatóból, az emberek minden vágyát egyszerre hallotta, a tiedet is, a tiedet is, a tiedet is, a tiedet is, a tiedet is és még a tiedet is.

3. jelenet

DOKTOR: Kérem a következőt. Biró úr! Nahát. Türelmetlen egy fickó.

(Eurythmics: Sweet dreams. Táncolni kezd. Jó mozgása van, úgy táncol, mint aki nem doktornak, hanem táncosnak készült. Néhány tíz másodperc után bebatytyog a színre egy kalauznő, kikapcsolja a zenét. A doktor úr összeszedi a levetett holmiit. A vasutasné végignézi, morcosan, aztán leül és komótosan elővesz egy sztaniolba csomagolt parizeres szendvicset.)

4. jelenet

KALAUZNŐ: Mindenki arra panaszkodik, lassan mennek a vonatok. Gyalog is lehangyom. Ezt mondják. A menetidő, valóban, évről évre nő. A városok közötti távolság táguló csillagközi tér, a vonaton töltött idő pedig valójában időtlenség. Aki ide felszáll, az nem érzi az öregedést, annak

nem sorvad tovább az ínye, nem mélyülnek ráncai, nem nő a füle, a tükörből önnön szobra néz vissza rá. Húsz éve, amióta itt dolgozom, csak akkor öregszem, amikor leszálok a vonatról. Ekkor átlagban három hajszálat veszítek, 0,02 milliméterrel leszek alacsonyabb, szöve-teimben nő a zsírtartalom, csontjaimból ekkor vesznek ki az ásványok. Rajtam nem, a szobámon látszik az öregedés: ahogy a falon felfelé kúszik a nedvességfolt, alattomosan, azt hiszi, nem látom; ahogy sűrű-södik a levegő, és már szellőztetni sem lehet, ahogy sárgul a papír az éjjeliszekrényen. Ebből tudom, hogy mégiscsak telik az idő. Az órák, a percek, mint másnak a vonalzó, nekem munkaeszközök.

Sosem kívántam időtlenségben élni, egyetlen vágyam volt: hogy újra láthassam őt. Két éven keresztül minden reggel láttam a vonaton. Én hét óra harminc perckor szálltam fel, ő nyolc óra öt perckor, az 53-as helyről, ahová a bérletem szól, pontosan láttam, ahogyan szétnézett, majd helyet foglalt a 28-as széken. Két hónapba került, amíg biccenteni kezdtünk egymásnak, a 117. napon rám mosolygott, márciusban azt is tudtam, hogy melyik vonattal utazik haza, bár arra nem sikerült rájön-nöm, miért ingázik nap mint nap csaknem 170 kilométert. Sohasem beszélgettünk, de kérdések nélkül is mindig mindent tudtunk egymás-ról. Szereti a krimiket. Rossz kedvében zenét hallgat és csak néz ki a fejéből, ugyanezt csinálja, ha ihletet gyűjt, mert egyébként rajzol. Hogy jól vagy rosszul, nem tudom. Az anyjával él, aki szendvicset pakol neki reggelenként. Ő mindig bosszankodik, mert szalvétába csomagolja, a papír pedig átveszi a felvágott nedvességét és ráragad a kenyér héjára. Én magamnak csomagolom a szendvicseket, már akkor is magamnak csomagoltam, sztaniolba. Ezt megláthatta, mert a 236. reggelen moso-lyogva felmutatta a szendvicset. Kissé elmérte a sztaniolpapír méretét, és kilógott belőle a kenyér, de legalább nem ragadt rá.

A bölcsészkarai államvizsga után hetekig utaztam még céltalanul a vonaton, csak hogy őt láthassam. Minden félretett pénzemet elvonatoz-tam. Aztán úgy döntöttem, vasutas leszek, ezen a vonalon. Jól állt raj-tam a kalauzruha. Neki aznap lejárt a bérlete. „Figyeljen, mert lejár a bérlete.”

„Tényleg. Köszönöm.” Mindössze ennyit beszéltünk, és soha többet nem szállt fel a vonatra.

Munkavégzésem precíz, szeretem a választott szakmámat. Erre a főnö-keim is figyeltek, és felajánlották, hogy e helyett a szárnyvonal helyett nekem adják a fővárosba vezető nemzetközi vonatot. Nem mentem.

Szeretnek az emberek. Én is szeretem az embereket. Különösen a fiata-lokat. Sokan utaznak ezen a vonalon fiatalok, a végállomás egyetemis-ta város. Amikor látom, hogy egyedül ülnek, úgy intézem, hogy út végé-re egymás mellé kerüljön egy fiú és egy lány. Ilyenkor azt kívánom, bár-csak én is mellé ültem volna egyszer.

5. jelenet

(Bejön a színre egy lány, leül, a Kalauznő behoz egy fiút, és leülteti mellé. A lány olvas, bele-belekukkant az ölében lévő könyvbe. A fiú mellette rajzol. A gondolataikat halljuk.)

LÁNY: A jel tehát egy olyan érzékelhető dolog, jelenség, amely azáltal válik jellé, hogy valaki számára mást mond, mint ami ő maga. Szent Ágoston szavaival: „Jel az, ami az érzékelésnek önmagát, a léleknek pedig önmagán kívül valami mást tár elébe.” A jelként szereplő dolgot mint érzékelhető jelenséget tekintjük és hozzákapcsoljuk a tőle független tartalmat, mert az a más tulajdonképpen a lényeg, ami a jel révén megragadhatóvá válik. A meghatározásból a fogalom három összetevője következtethető ki: 1. jeltárgy, 2. jeleszköz, 3. a jelet interpretáló ember. Ennek a három összetevőnek a kapcsolatát a következő ábra szemlélteti.

(A Fiú elkészül a rajzzal, nézegeti, a lány odapillant, elkerekedik a szeme.)

LÁNY: Hallja a gondolataimat?

FIÚ: Hát persze, hogy hallom.

LÁNY: Ilyen nincs is.

FIÚ: Látod, itt ülök melletted.

LÁNY: Tanulnom kéne. Általános nyelvészet...

FIÚ *(rápillant a könyvre, hangosan beszél)*: Általános nyelvészet?

LÁNY *(hangosan)*: Igen. *(gondolatban)* Talán bölcsész lenne?

FIÚ *(hangosan)*: Matematikus vagyok.

LÁNY *(hangosan)*: És akkor honnan tudod, hogy általános nyelvészetet olvasok?

FIÚ *(gondolatban)*: Na baszki.

LÁNY *(gondolatban)*: Miért nem válaszol?

FIÚ *(hangosan)*: Én is voltam bölcsész.

LÁNY *(hangosan)*: Tényleg?

FIÚ *(hangosan)*: Igen.

LÁNY *(hangosan)*: Akkor talán tudnál nekem segíteni...

FIÚ *(hangosan)*: Sajnos, nem itt végeztem.

LÁNY *(hangosan)*: Hanem?

FIÚ *(hangosan)*: Svájcban.

LÁNY *(hangosan)*: Aha. Ott biztos más.

FIÚ *(hangosan)*: Ja.

LÁNY *(gondolatban)*: Csend. Mondjon már valamit.

FIÚ *(hangosan)*: Mit?

LÁNY *(hangosan)*: Mit?

FIÚ *(hangosan)*: Semmit, semmit.

LÁNY: Ha ilyen hülyeségeket beszél, akkor inkább... bárcsak megcsókolna!

(A fiú megcsókolja a lányt. Vadul csókolóznak, feltűnnek még egyéb csókolózó párok, felhangzik Kylie Minogue All the lovers című dala. Egy magányos alak nézi a szerelmeseket.)

MAGÁNYOS ALAK:

Lágy őszi tájból és sok kedves nőből
próbállak összeállítani téged
– de nem tudom erőből
ilyen a meleg-élet
hol vagy te
kit anyám
megálmodott
ki lehetne
párod, ott
oldalborda
itt csak képzelet
milyen lehetne
nő
veled
alakod bennem
bután
kapkod előképek
után
csecse nekem nem becse
– ajándék, mellyel nem lepem

viharsarokba lép delem
a fájdalom, hol lételem
csak mellékesen létezem
– másképpen

másképpen enter köszönöm kérdésed jól vagyok enter dolgozgatok
enter tanulgatok enter éldegélek
csupa gyakorító és néhány emotikon
boldogság az ennedikon

másképpen
lehet érteni
másképpen
lehet élni is
másképpen

mindenki csinálja
másképpen
– boldogul:
a nemzetközi mértékrendszerben
nincs konszenzus a boldog élet mértékegységét tekintve

Világosodik lassacskán az elméd?

A legenda oda.

Ha azt hitted fiad nem –
hát te voltál az ostoba.

A hímszerelmen csüggők
nem peték öblös zaján
s ha gondoltad talán
majd feleség

ház

kutya

gyermek-unoka

– ezt a szerelmet a törvényhozás
nem legalizálja tán soha

S én, ki meztelen ülök az ember törvényszékén

kit megannyi száj magára vesz

egy buzi Archimédesz,

ki magából annyit vesz,

amennyi a kiszorított remény súlya

mit tudnék tenni mondd

anyám

önmagamért

vagy

ellenem

?

Bár

Lehetne

Szeretnem

Nekem

?